

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.50.

VRIJDAG 29 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE

Van één tot zes regels.
Voor elken regel meer.
Behalve de 36 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
worden geplaatst tegen betaling van f 1,
regt daaronder begrepen.

De Regering gaat voort met door hare handelingen, **geheel meer en meer te doen uitkomen**, hoezeer de constitutionnele partij, in hare oppositie tegen de opheffing der Staatsuitgaven en tegen de aangewende middelen, om die zoo veel doenlijk te verbloemen, de waarheid, en niets dan de waarheid op hare zijde had. Wat wij in No. 636 zeiden, vinden wij ons genoopt op nieuw in toepassing te brengen:

Wie herinnert zich niet, hoe de constitutionnele partij, bij de discussiën over de jongste begrooting, hoe vooral de heer van Bossch in zijne bekende en thans door de Regering zoo alleens gehuldigde Nota betoogde, dat de Regering eene onware begrooting had voorgedragen; want dat en de onvoorziene uitgaven waren verminderd en noodzakelijke uitgaven weggelaten, om zodoende niet al te zeer in het oog te doen springen met hoer veel kwistigheid deze Regering met de gelden der Natie omsprong?

Zoo van de zijde der Regering, als van de ministeriële, in alles ja knikkende partij werd met heftigheid daarop geantwoord als op eene beschuldiging, die uit de lucht was gegrepen, alleen men partijzucht haer aanzijn te danken had.

En wat ziet men nu gebeuren? De constitutionnele partij ook in dit opzigt voor de oogen der Natie geregtvaardigd; Regering en ministeriële beschaamd; want de Regering heeft nu moeten aanbieden eene supplettoire begrooting, waardoor, enkel op het hoofdstuk van Binnenlandse Zaken, nu meer gevraagd wordt eene som van negenmaal honderd zestig duizend gulden! en zulks voor uitgaven, waarvan men voor verre weg het grootste gedeelte de noodzakelijkheid bij de discussië over de begrooting had voorspeld en betoogd, maar hetgeen toen door de Regering werd bestreden.

Wat de Minister van Binnenlandse Zaken heeft gedaan, schroomt niet de Minister van Justitie thans na te volgen; want hij vraagt ter verhooging van de uitgaven voor zijn Departement over het loopende jaar, eene som van niet minder dan f95,820 aan! Het eindcijfer voor het Departement van Justitie klimt dien ten gevolge tot het bedrag van f2,548,843, zijnde niet minder dan f417,806.59 MEER, dan in 1853 (Ministerie THORBECKE) voor het Departement van Justitie is uitgegeven!

De aanvrage, die gedaan wordt, is zij geboden door geheel onvoorziene omstandigheden?

De Minister vraagt f95,820; omdat gebleken is, dat het onderhoud der gevangenen zoo veel meer zal kosten, dan daarvoor geraamd is.

Die raming was inderdaad f32,000 minder dan in 1854; ofschoon, toen de raming werd opgemaakt, alle verschijnselen stijging, in stede van daling van de prijzen der levensbehoeften deden voorzien. Het was alléén de Minister, die "mindere duurte der levensmiddelen" verwachtte. Te vergeefs werd dan ook, even als dit het geval was met de begrooting van uitgaven voor het Departement van Binnenlandse Zaken, de noodzakelijkheid van eene supplettoire begrooting, in de volgende zinsneden van het Voorloopig Verslag over hoofdstuk IV der Staatsbegrooting over 1855, voorspeld:

Indienwel dient hier nog bij te worden gevoegd, dat het de aandacht van verschillende leden heeft getrokken, dat niet alleen de gemeene verhoogde sommen zijn aangevraagd, als bij andere hoofdstukken dezer begrooting, niettegenstaande gedurende den laatste tijd bijv. de bouwmaterialen en brandstoffen in prijs zijn gestegen en de arbeidsloonen zijn gerezen, maar dat hier zelfs uitdrukkelijk gerekend wordt op mindere duurte der levensmiddelen, als gevolg van den gunstigen oogst (zie toelichting bij art. 28 a.) Hierdoor is bij hen de vrees ontstaan van latere supplettoire aanvragen wanneer het gebleken zal zijn, wat nu reeds bekend is, dat men met het algemeen toegeestene zal te kort schieten, en soheen het dezen toe dat men zich moeijelijk kan vrij pleiten van dien weg te hebben ingeslagen om, met hooger raming voor andere posten, het eindcijfer dezer begrooting niet zoveel hooger te moeten stellen, dan van de voorgaande. Was dit het geval, zulks zou door hen ten sterkste moeten worden afgekeurd, daar deze begrooting behoort te zijn het maximum van hetgeen reeds nu wordt geacht voor het aanstaande dienstjaar benodigd.

De Minister van Justitie bleef evenwel van meening,

dat er hoop bestond, om de raming niet te behoeven te overschrijden, in allen gevalle dat niet meer dan in 1854 zou worden besteed. Evenwel worden nu de f32,000, die minder waren aangevraagd, zelfs opgevoerd tot f95,820!

Waarom is dergelijke handelwijze toe te schrijven? De Tweede Kamer heeft reeds bereids gequalificeerd, toen zij de supplettoire begrooting voor binnenlandse zaken beoordeelde. Zeer vele leden klaagden over het gedrag der Regering; want door zoodanige wijze van handelen werd te kort gedaan aan het eigenlijk karakter eener jaarlijksche Staatsbegrooting, en verloor het regt der volksvertegenwoordiging, om tot de vaststelling dier begrooting mede te werken, veel van zijne waarde.

Inderdaad: hoe handelt deze Regering van tegenovergestelde rigting?

Zij drijft in vele opzigten de uitgave uitermate op. Bezoldigingen worden verhoogd, het tractement van gezanten vermeerderd, een ingevallen en nutteloos Instituut op de been geholpen, enz., en opdat het eindcijfer geen al te grooten schrik verwekke, verminderd zij andere posten, ondanks de ondervinding leert en de waarschijnlijkheid zegt, dat die verminderingen later door supplettoire begrootingen moeten aangevuld worden. Maar dan is de Staatsbegrooting aangenomen, dan zijn de onnoodige, kostbare en improductieve uitgaven toegestemd; en dan zijn de Kamers wel gedwongen, om, willen zij den geregelden gang van zaken niet belemmeren, later te geven hetgeen reeds vooraf voorspeld was, dat in ieder geval noodig zou zijn. De betrokken Minister, gewoont zich, dan wel bijtore verwijten in het Verslag, vecht verdrietig door een onstuimig debat heen, maar de som wordt toch toegestaan: en het Ministerie wrijft zich genoegelijk in de handen!

Het is meer dan treurig; maar het is de waarheid. De Tweede Kamer kan er nu niets meer aan doen, ofschoon zij diep gevoelt, hoezeer men door dergelijke handelwijze aan hare regten en aan de regten der Natie een groot deel hunner waarde ontnemt.

Hoe vruchteloos dan ook voor dit oogenblik alle recriminatieën zijn mogen: het is nuttig, feiten, die aldus elkander opvolgen, te constateren.

De Kamer moge dan weten, wat haar bij de volgende Staatsbegrooting te doen staat: en de Natie zie nauwkeurig toe op die Vertegenwoordigers, die door hun votum dergelijke handelingen goedkeuren en aanmoedigen.

Onze lezers herinneren zich gewis het artikel in het "Tielsche Weekblad" (zie ons No. 639), waarin verklaard werd, dat de Eerste Kamer hare antecedenten zou verloochenen, indien zij de wet op het gemaal aannam, en dat de Eerste Kamer dat wel laten zou, zoodra ze maar het artikel in het Tielsche blaadje zou gelezen hebben.

Wij noemden dit artikel "merkwaardig"; maar alleen dan, wanneer men in overweging nam, dat het blaadje gezegd wordt onder de leiding te staan van den heer VAN DAM VAN ISSELT, zoo al niet de meeste hoofdartikelen diens eigene pen schijnen te verraden.

Ziet, daar komt nu het blaadje van 22 Junij en verklaart, plotseling, dat de Uitgever "zonder voorkennis van de redactie" genoemd artikel heeft geplaatst; en om een ferm tegengifft toe te dienen, verklaart nu de redactie, dat de Eerste Kamer hare antecedenten zou verloochenen indien zij de wet niet aannam.

Dat is nu juist, wat de redactie trachtte te vermijden: "in één adem wit en zwart te noemen."

De verdediging door de redactie van het "Tielsche Weekblad" van de afschaffing van 't gemaal, heeft ons zeer voldaan, gelijk ons voldoet het bescheiden gedrag van elken "boetvaardigen zondaar", ofschoon wij niet kunnen inzien, dat die verdediging is overeen-

komstig hare vroeger geuite meeningen. Neen, dan kwam ons het gereinieerde artikel veel consequenter voor; en den uitgever, die gewis, te Tiel zittende, niet kon droomen, dat de redactie te 's Hage binnen acht dagen tijds wit zou gaan noemen, wat hij als zwart had uitgekreten, is het inderdaad niet enkel te duiden, dat hij een artikel opnam, waarmee hij gelooven moest, bijv. den heer VAN DAM magtig veel plezier te doen.

Dat de verdediging van de afschaffing van het gemaal eene groote inconsequentie is van de zijde der redactie van het Tielsche blaadje, bewijst de redactie zelve in den aanhef van haar artikel:

Wij herhalen, omdat zulks noodig is geworden, dat tegenstanders waren van alle afschaffing van belastingen, dat wij zouden hebben gewenscht dat de batea der schatkist geheel waren aangewend tot amortissatie van schuld, met uitzondering van eenige onthefingen in de personele belasting en bij de kleine patenten.

Na, echter, de zaken zoo verre gekomen waren, dat de meerderheid van de 2de Kamer hare meening had kenbaar gemaakt, dat zij "vermindering van lasten" wenschte, nu verheugen wij er ons over, dat de Regering, fiks, het initiatief heeft genomen en de afschaffing heeft voorgesteld eener belasting, die, wat men er ook van zeggen moge, en hoe schoon hare geschiedenis is opgesierd geworden, bij het grootste gedeelte der bevolking, ondanks haren "historischen grondslag," impopulair was geworden.

Wij zien niet in, en wij verlangen naar de oplossing, waarom eene redactie, die tegenstandster was van alle afschaffing van belastingen, die op andere wijze de meerdere inkomsten wenschte besteed te zien, nu alleen omdat de meerderheid der Kamer aan afschaffing de voorkeur gaf, plotseling hare beginselen moet opgeven, en zich laten voortleuren en, tegen eigen overtuiging in, ook meeroepen: "afschaffing van belastingen!"

Wel zien wij er in een weerslag van de geheele politieke loopbaan des heeren VAN DAM, die steeds als het tij verliet de bakens wist te verzetten; die altijd trachtte meê te gaan met den grooten hoop en zich tevens een plaatsje vóóran reserveerde, die dan ook opposant was toen de zon over de constitutionnele begon te dagen; die ministerieel was, toen het Ministerie THORBECKE in volle glorie was, en zich onder de "tegenovergestelde rigting" schaaft, omdat eene nieuwe zon is opgegaan, hoezeer ze reeds merkkelijk is aan het dalen, en welligt ook, omdat de constitutionnellen niet langer van hem gediend wilden zijn.

Wat het betoog betreft van het "Tielsche Weekblad" dat juist wij de verwerping van de afschaffing van het gemaal door de Eerste Kamer zouden wenschen: het zal geen ernstig antwoord behoeven. Met medelijden, welligt ook met verachting, zien wij neder op de aanwending van zulke middelen, om het strenge oordeel der nadenkende menigte over zijne eigene handelingen af te leiden. Dat betoog is van hetzelfde gehalte, als dat van den heer VAN HALL, die bewijzen wilde, dat niet hij, zijne beginselen, maar de constitutionnele partij de hare heeft verzaakt!!

BOLINGBROKE noemde dat "valsche munt."

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Te Parijs heerscht de meeste staatkundige kalmte. Men verwacht nadere berigten uit de Krim; men verwacht de bijeenkomst van den Senaat en van het Wetgevend Ligchaam.

Tot die bijeenkomst zullen wel allerlei verschillende en tegenstrijdige geruchten in omloop blijven omtrent de plannen van de regering.

Omtrent de leening is nog niets stelligs bekend. Men weet niets ten aanzien van haar cijfer en de wijze van de uitgifte en het is waarschijnlijks, dat men dit eerst op het laatste oogenblik zal te weten komen.

Er is veel onzekerheid omtrent de maatregelen, welke

De sprong van het gemaal is zijn ultimatum geweest. Zijn voorstel is dus van financiële aard. Zijn economisch karakter is, dat er nog andere belastingen zijn, die bij de afschaffing de prioriteit zouden verdienen. Als hij den bloei der scheepvaart nagaat, dan bestaat er geen noodzakelijkheid tot afschaffing van het tonnegeld.

De heer SLOET TOT OLDEWIS meent, dat, wanneer een Minister van Financien, wats van partijzucht in de financiële aangelegenheden te mengen en toegerust met de noodige middelen, de hand slaat aan eene rationele trapsgewijze verandering van het belastingstelsel, de vergadering dan welwillend genoeg moet zijn, om hem de behulpzame hand te bieden. De afschaffing van het tonnegeld is, naar het hem toetschijnt, eene aanvulling van de scheepvaartwetgeving. Spr. zal althans in geene herhaling treden. Het ontwerp is vroeger reeds uitgeput.

Hij zal alleen twee punten herinneren en op ééne omstandigheid wijzen. 1o. Afschaffing van het tonnegeld heeft niet de uitsluitende strekking, om op één tak van industrie te werken, maar haren invloed uit te oefenen op den algemeenen handel; 2o. deze afschaffing kan, in verband met de wet jegens de landverhuizers, waaromtrent hij niet de heer Thorbecke instemt, medewerken om in onze havens de N. Amerikaansche schepen te lokken en ons dus een aandeel te geven in den Amerikaanschen handel in katoen, tabak, spek en vleesch.

Daarbij moet hij nu nog voegen, dat de Rijnspoorweg spoedig in verband zal komen met midden-Duitschland, waardoor we meer in de gelegenheid zullen zijn, om midden-Duitschland van goederen te voorzien. Hij vraagt het dus, of het niet dwaas zijn zou het bezoek onzer havens te bemoeielijken.

De heer BOSSCHA heeft reeds in December 1853 gezegd, dat hij steeds voor dergelijke afschaffing was. Onze scheepvaart is reeds voor de vrije mededinging open en mag dus niet door onkosten bij ons bezwaard blijven. Al kunnen, gelijk beweerd wordt, de reederijen het tonnegeld dragen, dan mag dit geen motief tot afstemming zijn; want de afschaffing van dien last is de vrijmaking van het handelsveld in het algemeen.

De heer V. NISSEN v. SEVENAER merkt op, dat, nu er ontheffing van klassen, die de eerste aanspraak daarop hadden en die de voorkeur verdienen, heeft plaats gehad, hij nu ook voor deze ontheffing is. Hij dringt ook bij de regering aan op de verwezenlijking van het denkbeeld van den heer Thorbecke, nopens het tot stand brengen eener wetgeving op de landverhuizing.

De heer HOYNCK VAN PAPENDRECHT zal niet meer over het nut der afschaffing spreken. Hij voert alleen het woord ter ondersteuning van het denkbeeld van den heer Thorbecke, dat onze wetgeving geene aanleiding moet geven tot verhooging der vracht op onze havens. Spr. staat dit door eene opgave aan een Rotterdamsch handelshuis, waaruit blijkt, dat, als de kapiteins onze havens zullen aandoen, zij dan 2 à 2½ shillings hooger vracht bedingen.

Zoo bestaat er ook een groot verschil in den vrachtprijs tusschen Baltimore en Bremen of Amsterdam of Rotterdam. De oorzaak van den voorkeur van andere havens boven de onze, is 1o. het tonnegeld; en 2o. het gemis eener wet nopens de landverhuizers. Spr. merkt op, dat er bij ons eene belangrijke vermindering van doorvoer van landverhuizers naar onze havens plaats heeft. De reden waarom men er van teruggelooft wordt is deze, omdat er bij ons geene voldoende zekerheid van de bescherming van den persoon en de goederen der landverhuizers bestaat. Het komt Spr. dus voor, dat eene voorziening op dit punt hoogst noodig is en het was hem zeer aangenaam, dat de heer Thorbecke die zaak ter tafel heeft gebracht.

Hij verklaart ook dat, als de Regering geene wet nopens de landverhuizers voorstelt bij ook gaarne zal medewerken tot een voorstel daaromtrent uit den boezem der Kamer. De voorziening moet ook spoedig geschieden; want er is reeds veel verloren, maar men mag hopen, dat nog niet alles verloren is.

De heer DIRKS zegt, dat hij steeds voor de afschaffing van het tonnegeld geweest is. Spr. ziet er ook nu geen bezwaar in, omdat gisteren het equivalent, dat die afschaffing moet dekken, goedgekeurd is. Spr. moet ééne opmerking maken. De heer van Heiden Reinestein heeft gezegd, dat de bloeiende staat der scheepvaart de betaling van het tonnegeld wel kan dragen.

Maar Spr. merkt op, dat dit met de kleine scheepvaart niet zoo het geval is; want die gaat onder groote lasten gebukt, hetgeen hij staft door de aanhaling van eene opmerking des burgemeesters van Pekel-A, op het armen-congres in 1854, gemaakt. Ten slotte verzoekt Spr. der Regering, dat zij van de aanneming dezer wet kennis geve aan de gemeenten en daaraan de meest mogelijke publiciteit geve, opdat men in het buitenland wete, dat onze handelswetgeving op nieuw vrijgeviger is geworden.

De heer MACKAY plaatst zich ten deze, wat het financiële oogpunt betreft, op het standpunt der Regering, want namelijk de verhooging van den suikeraccijns als equivalent te beschouwen van de afschaffing van het tonnegeld. Spr. meent dat de Kamer deze wet kan en moet aannemen; dat het oog op de scheepvaartwetten, waartoe dit ontwerp eene aanvulling is. Z. i. brengt de eerlijkheid zelf de aanwijzing van het ontwerp mede; en b. in ons eigen belang, vooral met het oog op de vermeerdering der relatie met Duitschland, zoals door den heer Sloet reeds is opgederkt. Spr. had insgelijks plan daarop te wijzen.

Er is z. i. vroeger veel bedorven, en laat ons nu, zegt spr., weder goed maken zooveel en wat men kan. Spr. ondersteunt wijders het denkbeeld van den heer Thorbecke over de noodzakelijkheid eener wet op de landverhuizers.

Dit is ook eene voor lang bedorvene zaak. Er is ten dien aanzien reeds veel verspeeld en laten wij dus zien, zegt spr., nog te redden wat te redden valt.

De heer TER BRUGGEN HUGENHOLTZ zal niet over de wet zelf spreken; want hij heeft daarover reeds meer dan eens zijn gevoelen geuit. In de eerste plaats ondersteunt Spr. wat door den heer Dirks gezegd is, namelijk om deze nieuwe vermindering van onkosten in onze havens, in het buitenland algemeen bekend te maken. Hij doet het te eerder, omdat in een Engelsch werk over de conditien enz. dat in 1854 is uitgekomen, en dat zich in handen van alle kapiteins bevindt, gezegd wordt, dat hier te lande de grootste onkosten bestaan.

Ten tweede dringt Spr. aan op eene strikte handhaving van het besluit van 5 April 1855, omtrent de administratie der in- en uitgaande regten, en welk besluit Spr. zeer toegejuicht heeft. Ook dit zal medewerken tot eene vermindering der onkosten, die op de scheepvaart drukken. Overigens merkt Spr. op, dat deze wet aan den suikerhandel eene compensatie geeft van f 180,000, herekend naar het in- en uitgaand tonnegeld, geheven op de schepen, die gebruikt worden tot aan- en uitvoer van suiker. Hij vindt de gegevens daartoe juist in het adres van de heeren Wijnhoff en Zoon.

De heer VAN BOSSE zal in geene herhaling treden van hetgeen hij reeds gezegd heeft, dat de afschaffing van het tonnegeld niet uitsluitend is in het voordeel der reederijen, maar in dat van alle takken van den zeehandel. Het moge waar zijn, dat de groote reederijen groote voordeelen genieten, maar niet alzoo is het met de overige zeevaart. Onder de redenen, die daartoe bijdragen, behoort wel degelijk deze, dat men zich in vreemde havens toelegt, om zoo min mogelijk de onkosten voor het aandoen der havens te maken. Spr. staat nu nog kortelijk stil bij het verband, dat tusschen deze voordragt en de scheepvaart-wetgeving van 1850 bestaat.

Dit ontwerp staat niet zoo zeer in verband met de wet van 1850, omdat daarbij opgeheven is de bescherming der vlag of van den scheepshouw, maar uithoofde van de afschaffing van het differentieel invoerrecht. Tegenover dat verlies van den handel moet afschaffing van het tonnegeld overstaan. Ook releveert hij de omstandigheid, reeds door den heer Hoynck van Papendrecht in het midden gebracht, van de verhooging der vracht van 2 sh. 6 pence per ton, als de Amerikaansche schepen onze havens zullen aandoen, in plaats van andere havens in het kanaal. Ook wijst hij op de omstandigheid, dat die 2 sh. 6 p. d. i. f 1,50 per ton, ongeveer gelijk staan met ons tonnegeld. Ook vestigt hij de aandacht daarop, dat men in Londen de onkosten vermindere, daarbij heeft opgemerkt, dat daardoor schepen te Londen komen, die anders naar Holland zouden gaan.

Ten slotte geeft hij als zijne overtuiging te kennen, dat het voor het algemeen belang voor den handel noodig is de onkosten der havens zoo laag mogelijk te stellen. Deze wet is daartoe een krachtig middel. Hij verheugt zich, dat de Regering dit ontwerp, zooals reeds in 1853 geschied was, bij deze Kamer brengt; hij zal voor het ontwerp stemmen.

De heer ROCHUSSEN zal mede voor het ontwerp stemmen juist omdat door de suikerwet de handel werd bezwaard. Als men het tonnegeld onveranderd laat zou het een dubbel bezwaar opleveren. Hij beschouwt dus de afschaffing van het tonnegeld als nuttig en weldadig voor den handel. Hij dringt mede aan op de verordeningen nopens de landverhuizing, waarover de heer Thorbecke reeds heeft gesproken. Ten slotte geeft hij het toe, dat de suikerhandel eenige compensatie door de afschaffing van het tonnegeld zal erlangen, maar niet voor een zoo hoog bedrag, als door den heer Hugenholtz is herekend. Spr. komt toch maar tot een bedrag van f 58,000.

De heer TER BRUGGEN HUGENHOLTZ verdedigt nader zijn gevoelen, niet zoozeer het door hem bedoelde cijfer, maar wel houdt hij vol, dat de compensatie grooter is dan het cijfer, door den heer Rochussen opgegeven.

De heer THORBECKE verklaart dat het hem tot eene groote voldoening gestrekt heeft, dat zijn inzicht in het belang van wettelijke maatregelen omtrent de landverhuizers zoo zeer gedeeld is. Hij verheugt zich zoo vele bondgenooten te hebben aangetroffen. Hij herhaalt het, dat hij in al wat voor het gemeene welzijn bevorderlijk kan zijn, gaarne door anderen wenscht voorgekomen en overtroffen te worden.

De heer VAN LENNEP kan niet vóór de wet stemmen hoegaarne hij dit ook doen wild. Hij kan deze wet niet afscheiden van de overige financiële wetten. Als hij wist, dat de Eerste Kamer het ontwerp nopens het gemaal zou verwerpen, dan zou hij vóór het ontwerp stemmen.

De heer HOFFMAN is een voorstander van afschaffing van belastingen; maar hij meent dat de toestand der schatkist niet uit het oog mag worden verloren. Het is onzeker of de schatkist deze afschaffing gedoogt. Spr. dringt overigens aan op de wijziging van de accijnswet op de brandstoffen, vooral in het belang der kleine nijverheid.

De MIN. VAN FIN. zegt, dat de loop, dien deze beraadslagingen hebben genomen, zijne taak gemakkelijk gemaakt heeft. Ten einde geen misbruik van het geduld der kamer te maken, zal hij kort zijn. De Min. resumeert en deelt zeer de groonden der voorstanders van het ontwerp, namelijk dat dit ontwerp het gevolg is van onze scheepvaartwetten. Het strekt tot bevordering van den algemeenen handel, hetgeen vooral noodig is door het nadeelig verschil, dat er bestaat tusschen de kosten bij het aandoen onzer havens en van die van andere natien. Deze kosten moeten, voor zoover het van de Regering afhangt, worden weggenomen. De Min. deelt ook zeer het gevoelen van het groote belang onzer verhouding tot Duitschland, waar echter nog geene vrije vaart in den

waren zin des woords, bestaat. Ook in de ontwikkeling der spoorwegen in de richting van Boulogne hebben wij, zegt de Min., eene zeer gevaarlijke mededinging te verduren, zoodat het van het meeste belang is, om de kosten in onze havens zoo min mogelijk te maken. Over het financiële punt zal de Min. niet in breede beschouwingen treden. Reeds bij de discussie over het ontwerp nopens het gemaal heeft hij zijn plan uiteengezet en na de aanneming van het ontwerp tot verhooging van den suikeraccijns, bestaat er geen bezwaar hoegenaamd.

Wat het belangrijk onderwerp der landverhuizers betreft: de Min. gelooft ook, dat het, in verband met de hoogere vracht, die naar onze havens gevraagd wordt, wenschelijk is, om den stroom der landverhuizers meer en meer naar ons toe te trekken. De Min. verzekert den heer Thorbecke, dat dit ontwerp niet door de Regering over het hoofd is gezien. Er heeft in de laatste tijden daaromtrent meer dan eens overleg in den Ministerraad plaats gehad.

Hij vleit zich, dat de resultaten daarvan vroeg of laat bekend zullen worden. De Kamers van Koophandel in Amsterdam en Rotterdam hebben deze zaak ook reeds in overweging genomen. De Regering zal niet achterlijk blijven, om voor zoo ver hare tusschenkomst noodig is, alles te doen wat tot bevordering van het onderwerp strekken kan. — Aan de heeren Dirks en Hugenholtz belooft de Minister om, na de vaststelling dier wet, daaraan in het buitenland de meest mogelijke publiciteit te geven.

Ook verzekert de Min. aan den heer Hugenholtz, dat op de strenge handhaving van het besluit van Febr. 1855, nopens de administratie der in- en uitgaande regten, het oog wordt gehouden, waaruit aan de vreemdelingen blijken zal, dat onze regten veel lager zijn dan de expediteurs dit wel op hunne rekeningen onder de uitdrukking *regten enz.*, doen voorkomen.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen gesloten.

Art. 1 wordt zonder stemming goedgekeurd.

Art. 2 wordt aangenomen met 44 tegen 5 stemmen. Tegen de heeren Rochussen, van Lennep, de Kempenaer, Hoffman en van Lijnden.

Artt. 3, 4 en 5 worden zonder discussie goedgekeurd.

Art. 6. Daarover ontstaat eenige discussie, waaraan de heeren van Bosse, Rochussen, Hugenholtz en de Minister van Financien deel nemen. De heer Hugenholtz betoogt de overbodigheid van het art., dat ten doel heeft den meebrief om de twee jaren te hernieuwen. De Minister meende, daarentegen, dat de bepaling gevoelig in de wet kon blijven.

In omvraag gebracht is het art. afgestemd met 46 tegen 4 stemmen.

Art. 7—11 worden daarop goedgekeurd.

Het geheele wets-ontwerp tot afschaffing van het tonnegeld is vervolgens aangenomen met 43 tegen 7 stemmen. Tegen de heeren van Heiden Reinestein, Kien, van Lijnden Schimmelpenninck van der Oije, van Lennep, de Kempenaer en Hoffman.

Thans zijn aan de orde de ontwerpen van wet tot vereeniging van verschillende gemeenten.

De beraadslagingen worden geopend over ontwerp n. 1. (tot vereeniging der gemeenten Nieuw Helvoet en Oude- en Nieuwe Straitens.

De heer THORBECKE moet in het algemeen alleen dit zeggen, dat hij het eens is met de heeren van Nissen en van Eck, die in de vorige zitting aangetoond hebben, dat de ailegging die de Regering van art. 293 der gemeentewet geeft, en die in § 1 der Mem. van beantw. nader is uiteengezet, noch met de gemeentewet, noch met algemeene belangen overeenstemt.

De heer VAN DEINSE is tegen het beginsel van gedwongen vereeniging van gemeenten buiten noodzakelijkheid, als zijnde strijdig met het algemeen belang en als kunnende leiden tot noodlottige gevolgen.

De MIN. VAN BINN. ZAKEN beantwoordt de vorige Spr., en doet zien, dat bij deze ontwerpen de vereeniging wel degelijk noodzakelijk is en dat zij de strekking hebben om uitvoering te geven aan de Grondwet in verband met de gemeentewet. Er is in geen dier gemeenten, waarvan hier sprake is, een genoegzaam getal kiezers om een Raad zamen te stellen.

De heer VAN LIJNDEN is het eens met den Minister, dat art. 293 der gemeentewet geen gebiedend voorschrift inhoudt, dat de gemeenten, waar geen 5 kiezers zijn, vereenigd moeten worden. Maar in de toepassing is Spr. het met den Min. eens, dat de vereeniging noodzakelijk is van gemeenten, waar geen 15 kiezers zijn. Spr. wil de ondervinding afwachten om over de noodzakelijkheid uitspraak te doen. Hij zal tegen sommige vereenigingen stemmen.

Ontwerp no. 1 wordt daarna met algemeene stemmen aangenomen. No. 2 (vereeniging van Reeuwijk en Middelhburg). — De heer van Eck heeft daartegen eenige bedenkingen, die door den Minister beantwoord worden. — Het ontwerp wordt daarna aangenomen, met 37 tegen 9 stemmen.

Achtereenvolgens worden zonder beraadslagingen met algemeene stemmen aangenomen de volgende ontwerpen, strekkende tot vereeniging der gemeenten: 3o. Rockanje en Naters; 4o. Vlaardingen, Ambacht en Zoutvegen; 5o. Hof van Delft en Groeneveld, Schipluiden, Hodepuy en St. Maartensregt; 6o. Zwijndrecht en Meerdervoort; 7o. Borsel en Rodenrijs en Tempel en 8o. Benthuizen en Hongaars.

Ontwerp no. 10 (vereeniging van Gendriet, Baart en Simonshaven) wordt goedgekeurd met 31 tegen 15 stemmen. Tegen de heeren van Heiden Reinestein, Anemast, Kien, van der Linden, L. D. Storm, van Forest, de Brant, Wintgens, van Deijne, Nollhemius, van Lennep, Sloet, de Kempenaer.... en de Voorzitter.

